

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Föreningen Handarbetets Vänner.

Årsberättelse för år 1884.

Föreningens verksamhet har under ofvannämnda år oafbrutet fortgått såsom hittills på tvenne afdelningar, den ena omfattande den *fosterländskt konstnärliga uppgiften*, den andra tillgodogörande dennas resultat genom förmedling af en allt mer utvecklade *tillverkning och afsättningsrörelse*, hvilken tillika gifver utväg till yrkesbildning och arbetsförtjenster åt ett större antal mindre bemedlade kvinnor. De båda afdelningarne stå i en oafbruten daglig samverkan, af hvars jemna fortgående föreningens framtid i väsentlig mån torde bero. Denna innerliga sammanslutning af intressen, hvilka eljest stå så främmande för hvarandra som konst och affär, fosterlandssinne och sjelfförsörjning, uppoffring och förtjenst, utgör också ett betecknande drag i Handarbetets Vännerns organisation, hvilken, ehvad brister den i öfrigt kan hafva, dock är i sitt slag allenastående. En blick på räkenskaperna visar klart *en sida af samarbetets fördelar*.

Det sammanlagda beloppet af erhållna anslag och medlemsafgifter kan, jemte behållningen af försålda mönster m. m. betraktas såsom konstafdelningens väsentligaste inkomst. Den har dock under det förflutna året icke till fullo betäckt dess utgifter, hvilka senare uppgått till omkring 10,000 kronor, då deri inberäknas, utom skälig andel i hyra, aflöningar och honorar, allt konstnärligt arbete, inköp af modeller, värdet af lotterivinster, utgifter för lärarinnekurser, föreläsningar, utställningar m. m. Det visar sig således, att, under år 1884 *affärsafdelningen*, jemte att den afbetalat 9,689 kronor på föreningens skulder, äfven fått understödja *konstafdelningens* verksamhet med ej obetydligt belopp.

Antalet af föreningens ledamöter har 1884 uppgått till 1,039 och deras sammanlagda afgifter till 5,195 kronor, af hvilket belopp 2,019,30 återburits i form af arbeten utlottade bland ledamöterna. Utlottningen skedde den 18 December, såsom vanligt under Styrelsens kontroll, och medelst namn-upprop; *alla* medlemmar, som icke vunnit något föremål på lotteriet, erhöilo nitvinster, bestående af mönster till sammanlagt värde af 100 kronor.

Anslag hafva under året beviljats föreningen: af Kongl. Maj:t 1,200 kronor, af de Kongl. Hushållningssällskapen 1,350 kronor. Beloppet af försålda varor utgjorde 56,756,67. Arbetslöner och aflöningar hafva sammanlagdt utgått med 24,806,93.

Öfriga sifferuppgifter meddelas i bifogade revisionsberättelse.

Af tilldragelser under året, hvilka närmare berört föreningens verksamhet, må i första rummet erinras om den i förra årsberättelsen redan antydda förlust, föreningen gjort genom Direktrisen och styrelseledamoten Fröken Anna Fleetwoods, nu mera M:rs Derbys, afgang i följd af hennes giftermål och afflyttning till England. Saknaden af hennes outröttliga omsorger, hennes goda insigt och älskvärda personlighet har varit stor: dock skattar sig föreningen lycklig att i hennes efterträdarinna, Fröken Ingeborg Eketrä, hafva vunnit en varm vän och ett troget stöd för sin verksamhet.

Föreningen hade under vintern en liten fest för sina arbeterskor, vid hvilket tillfälle hon lemnade lifräntheinsats af 50 kr. till brodösen fröken A. Bundsen med uttryck af sin belåtenhet med den flit och konstskicklighet, hon utvecklat i föreningens tienst.

Den fria resbiljetten på statens jernvägar har varit använd af 7 personer. Ordföranden besökte på nyåret Lund, gjorde sig der underrättad om Fru Kuller omfattande tillverkning af föremål af gammal skånsk konstväfnad, och den dermed förenade väfskolan, hvilket allt befans ordnad på ett synnerligen klokt och praktiskt sätt, hvarigenom Fru Kulle visat att den gamla inhemska hemslöjden kan, på väfnadernas område, drifvas icke blott såsom en vacker konst, utan ock till sjelfförsörjning. Fru Kuller arbeten väcka inom enskilda kretsar så väl i Skåne som Danmark stort erkännande och vinna god afsättning. Man väntar därför med skäl att de om slöjden nitälskande

hushållningssällskapen i det rika Skåne skola hedra den skickliga väfverskan och hennes väl ordnade skola med något förtjent bevis på sitt erkännande.

Ordföranden besåg äfven i Lund den redan ganska rika samlingen af fornsaker, hvilken på initiativ af Professor Weibull bildats af Lunds studenter, och hemförde derifrån åtskilliga karaktäristiska lån, hvilka af föreningen kopierats. Under sommaren företogos studieresor af Fröken Eketrä till Helsingland, af Fröken Rohtlieb till Leksand, och hemfördes af dem båda märkliga föremål af olika slag, hvilka delvis fått en mycket rikhaltig användning inom föreningen, och äfven tillfört ortens kvinnor beställningar. Af de senare har dalkullan Kalles Brita Andersdotter innevarande vinter utfört vackra konstsnöder med god behållning. Fröken Bundsen erhöll fribiljett för att meddela undervisning i föreningens olika arbetsarter inom Södra Wi i Östergötland, der bl. a. folkhögskolans elever blefvo synnerligen intresserade af arbetet och gjorde goda framsteg. Fröken Österberg besökte Skåne för att lemna anvisning och råd åt spetsknypplerskor för bättre afsättning af deras arbete. Anna Albrecktsdotter från trakten af Lund fick resa upp till föreningen, för att der utföra och gifva undervisning i den gammalskånska flamsk- eller gobelinsväfnaden. En afbildning af den unga arbeterskan vid den gammaldags väfstolen med upprättstående varp intogs i Ny Illustrerad tidning, och är det troligen till följd häraf som Anna Albrecktsdotter fått förmånligt anbud från Köbenhavn att der i Oldnordiska museet förevisa sin vackra konst. Äfven knypplerskan Anna Mattsdotter från Dalarne fick under några veckor arbeta sina vackra spetsar på föreningens byrå.

Slutligen begagnade Ordföranden den fria resbiljetten till studier af den gamla bohusländska hemslöjden i trakten af Stånungön. Den lilla studieturen gjordes i sällskap med en annan styrelsemedlem, samt med god hjälp af en vid den lilla badorten för tillfället boende föreningsmedlem och blef synnerligen inbringande. I de gamla bondehemmen upptäcktes ypperliga »bänkhyenden» samt täcken i präktiga mönster och egendomligt väfnadssätt, hvilka dels inköptes, dels lånades för att kopieras. Af dessa har ett s. k. finsketäcke hos kännare väckt allmän beundran för sitt ovanligt väl bibehållna mönster

från den äldre medeltiden, hvars i bården infattade monogram I. H. S. utvisar att mönstret ursprungligen afsetts till kyrkligt ändamål. En gammal kvinna vid namn Mor Engelbreckt Johanson erhöi för ett annat sådant synnerligen väl arbetadt »finsketäcke» ett erkännande af föreningen i form af en skrifvelse åtföljd af 15 kronor.

Den fria resbiljetten har sålunda nu som alltid varit ett kraftigt medel för främjan af den fosterländska sidan af Handarbetets Vänners verksamhet.

Utställningar har föreningen under året anordnat 2:ne i sin egen lokal, hvilka varit till trängsel besökta, samt en i Ronneby under sommaren.

Undertecknade, utsedde till revisorer för granskning af Föreningen *Handarbetets Vänners* förvaltning och räkenskaper under år 1884, få, efter fullgjordt uppdrag, afgifva följande

Revisionsberättelse.

Enligt af oss granskade böcker och räkenskaper jemte verifikationer utgjorde vid slutet af 1884 Föreningens

Tillgångar:

Lager: Varulager.....	Kr. 44,181,—. *)	
Mönster och modeller.....	» 2,212,24.	46,393,24.
Inventarier		1,450,74.
Fordringar		7,756,82.
Kassa		437,86.
	<u>Summa Kr.</u>	56,038,66.

Skulder:

Till diverse personer.....	Kr. 12,350,47.
Saldo: Kapital netto.....	» 43,688,19.
	<u>Summa Kr.</u> 56,038,66.

En jemförelse med 1883 års bokslut visar, att Föreningens kapital, som nämnde år upptogs till Kr. 37,622,72, under 1884 ökats med Kr. 6,065,47. Denna årsvinst har uppkommit på grund af följande förhållande mellan vinst och förlust:

Vinst:

Varukonto	Kr. 14,238,60.
Utställningars konto.....	» 198,46.
Lotteri och medlems konto.....	» 2,193,13.
Anslags och gåfvors konto.....	» 1,943,15.
Mönsteralbums konto.....	» 207,80.
	<u>Summa Kr.</u> 18,781,14.

Förlust:

Mönster- och modell-konto	Kr. 557,08.
Inventariers	» 161,19.
Undervisnings	» 78,57.
	<u>Transport Kr.</u> 796,84.

*) I några landsortstidningar har uppgifvits att föreningens *kassabehållning* uppgått till denna summa, hvilket misstag härmed rättas.

	Transport	Kr.	796,84.
Diverse	»		77,51.
Intresse och provisioner	»		901,84.
Omkostnader	»		10,939,48.
Saldo: årsvinst	»		6,065,47.
	Summa	Kr.	18,781,14.

Föreningens *ställning* har förbättrats deri, att dess skulder minskats med ett belopp af Kr. 9,689,33.
 deremot försämrats deri, att tillgångarna minskats med
 ett värde af » 3,623,86.

Skilnaden, Kr. 6,065,44,

utgör årsvinsten.

Inventarierna äro bokförda till ett värde, som synes i betryggande grad lågt.

Af *fordringarna* anses omkring 600 kr. osäkra.

Vinstresultatet har utfallit vid pass 1,000 kronor svagare än föregående år. Detta förhållande har sin förklaring hufvudsakligen deri, att omkostnadernas belopp ökats med omkring 1,300 kronor, hvilken ökning till väsentlig del berott derpå, att extra honorarier o. d. under året utgått med betydliga belopp. Omkostnader (ibland hvilka aflöningar utgöra omkring 7,000 kronor) synas i förhållande till omfattningen af Föreningens verksamhet, icke öfver höfvan höga.

Styrelsens och dess underafdelningars *protokoll*, af oss granskade, hafva icke gifvit anledning till anmärkning,

Böcker och räkenskaper äro förda med en i allo berömvärd ordning.

Då förvaltningen i öfrigt bär vittne om nit, insigt och omtanke hos Styrelsen, få vi tillstyrka, att Föreningen behagade med tacksamhet bevilja Styrelsen *ansvarsfrihet* för dess handhafvande af Föreningens angelägenheter under förlidet år.

Stockholm den 27 Mars 1885.

Lotten Edholm,
f. von Heijne.

Eugenie Liljencrantz,
f. Dahlström.

Carl Nyström.

Förteckning på modeller och mönster,

utarbetade för Föreningens räkning af Fru *H. Winge*,
under år 1884.

Borddukar.

	Namn å arbeterskor som utfört modellerna.
Modell till bordduk i korsstyggn med ny frans; motiv från skånska väfnader och broderier.	Frök. Holmgren.
Modell till bordduk i schattersöm; mönster re- naissance; motiv från ett gammalt broderi.	Frök. Wickblad.
Modell till matbordsduk, på lärft efter mönster från medeltiden, sydd med stjelksöm, prydd med spetsfrans.	Frök. Lundgren.
Modell till bordduk på gul linnestramalj; mön- ster renaissance.	Frök. Holmgren.
Modell till bordduksbård i plattsöm; mönster renaissance; sydd med ullgarn, silke, guld och silfver	Frök. Wickblad.

Skyddsduk.

Modell till skyddsduk, sydd med blått bomulls- garn, genombruten söm; motiv från skånsk förningsduk.	Fru Rickert.
---	--------------

Sängtäcke.

Modell till sängtäcke, sydt på blåhvit stramalj samt filet-rutor, med platt- och vingåkerssöm; all- moge-motiv.	Frök. Holmgren.
Modell till sängtäcke, ny färg-anordning.	

Kudde.

Färganordning till soffkuddsbroderi i schatter- söm; mönster romansk.	Frök. Sahlin.
Modell till soffkudde i tambursöm, mönster medeltid.	

Antependium.

Färglagd ritning till ett antependium; Göthisk stil.

Altardyna.

Modell till altardyna; Göthisk stil.

Förteckning på modeller och mönster,

utarbetade för Föreningens räkning af Mrs *Derby*, f. *Fleetwood*,
Fröken *M. Rohlieb*, *Konst-Utskottet*, m. fl. under år 1884.

Borddukar.

Modell till	bordduk	i	krabbasöm;	mönster	skånskt.
»	»	»	»	»	gammalt skånskt.
»	»	»	»	oppheintasöm;	mönster skånskt.
»	»	»	»	tvistsöm;	mönster tyskt.
»	»	botten	»	»	»
»	»	bordduksbård	i	kedjesöm;	mönster från Abyssisk drägt.
»	»	»	»	kors- och vingåkerssöm	på gul yllestramalj.
»	»	»	»	med frans i kors- och vingåkerssöm.	
»	»	»	»	i korsstygn;	mönster tyskt.
»	»	»	»	i krabbasöm;	» skånskt.

Gardiner.

Modell till	gardiner;	mönster	tyskt.
»	»	gardinbård	i tvistsöm; mönster tyskt.
»	»	bård	i » » skånskt.
»	»	»	med dukagång på stramalj; mönster skånskt.
»	»	»	i oppheintasöm; mönster från Dalarne.
»	»	»	i korsstygn.
»	»	»	i krabbasöm; mönster från lappdrägt.
»	»	»	i tvistsöm; » persiskt.

Brick- och Skyddsdukar.

Modell till	skyddsduk	i	korssöm.
»	»	»	med trädning; mönster maroccanskt.
»	»	»	i korssöm; » skånskt.

- Modell till skyddduksbård i plattsöm; mönster från Dalarne.
 » » ruta till skyddsduk i korssöm.
 » » brickduksbård i korssöm; mönster tyskt.

Linnesömsbroderier.

- Modell till linneduk med knytning och trädning; mönster gammalt skånskt.
 » » handduksbroderi i kors- och vingåkerssöm.
 » » mellanspets med knytning och trädning; mönster gammalt skånskt.
 » » örngått i tvistsöm.

Korgbroderier.

- Modell till sykorgsbård på blå yllestramalj i kors- och vingåkerssöm.

Kudd- och nåldynsbroderier.

- Modell till kudde i korssöm.
 » » » på grönt kläde med plattsöm; mönster grekiskt.
 » » » med sydd tränsaflossa; » skånskt.
 » » » med plattsöm på stramalj; mönster från Dalarne.
 » » » i korssöm på gul yllestramalj.
 » » » i krabbasöm; mönster skånskt.
 » » » med plattsöm; » från Dalarne.
 » » ruta till nåldyna med plattsöm; mönster från Dalarne.

Mattbroderier.

- Modell till matta i tvistsöm; mönster persiskt.

Stolsbroderier.

- Modell till stolsbroderi i tvistsöm.
 » » » i korssöm på svart yllestramalj; mönster orientaliskt.
 » » » i tvistsöm; mönster italienskt.
 » » » i » » från persisk sadelsäck.

Diverse olika mönster.

- Modell till kraggarnityr i kors- och vingåkerssöm på utdragen stramalj.
 » » » i plattsöm på stramalj; mönster från Dalarne.

Modell till	tetäckare; mönster renaissance.
»	» lif af vingåkersdrägt i platt- och kedjesöm.
»	» syväska i korsstygn.
»	» » i »
»	» » i plattsöm; mönster från Dalarne.
»	» pöl i krabbasöm; skåniskt motiv.
»	» pall i tvistsöm.
»	» väfnad i krabbasnår; mönster skåniskt.
»	» frans
»	» biljardpåsar i macramé.

Förteckning öfver föremål, skänkta till föreningen under år 1884.

Ett västtyg från Vermland	skänkt genom	Friherrin. Adlersparre.
En handske från Vermland	»	»
Ett täcke (opphemtaväf) från Vermland	»	»
Ett broderadt stycke med knyplad spets från Bjuråker i Helsingland.	}	skänkt af Fru Lindman.
En äggvärmare		
Spetsprof	»	» Lindberg.
Prof från Lappdrägt	»	» Fru Wising.
Ett par broderade vantar från Floda	»	» Baron G. Tamm.
Flätad frans, arbetad af en kvinna från Finnskoga socken i Vermland	»	» Biskopinnan Rundgren.
Trädd spets	»	» Fröken Giöbel.
Duk med bottenprofver.		
Prof på hålsöm, klumpsöm och tambursöm.		
Slingad frans		skänkt af Fru M. Hultgren.

Förteckning öfver vinster,

vid lotteriet inom Handarbetets Vänner den

1884.

Lott N:o.		Vinsternas värde. Kr. öre.
1.	En matta af flossaväf med inskription.....	200: —
2.	Ett par gardiner af rips med sydda bårder jämte hållare	180: —
3.	» » » af kläde med bårder i tvistsöm.....	121: 50.
4.	En matta af flossaväf med bård i tvistsöm.....	76: —
5.	En bordduk med korssöm, renaissancemönster.....	65: —
6.	Ett dörrförhänge, skånsk väfnad.....	63: 75.
7.	En bordduk med krabbasöm.....	63: —
8.	En kudde med påläggssöm, medeltidsmönster.....	58: —
9.	En bordduk af kläde med bård i krabbasöm.....	56: —
10.	En bordduk med korssöm.....	55: —
11.	En matta af flossaväf.....	50: —
12.	Ett par gardiner med kulörta skånska nätspetsar, jämte hållare.....	50: —
13.	En skyddsduk med dalbroderi och skånska spetsar...	48: —
14.	En duk med korssöm.....	43: —
15.	Ett par hvita gardiner med skånska nätspetsar.....	41: —
16.	En kudde med tvistsöm.....	40: —
17.	En skyddsduk med silkesbroderi och dalspetsar.....	36: —
18.	En matta af krabbasårsväf.....	35: —
19.	En stolslängd af krabbasårsväf.....	35: —
20.	En bordduk af linne med opphemtasöm.....	32: —
21.	En matta af trensaflossaväf.....	30: —
22.	En stolslängd af krabbasårsväf.....	30: —
23.	Ett pufftäck af dukagångsväf.....	30: —
24.	En skyddsduk med plattsöm, indiskt mönster.....	26: —
25.	En stolslängd af dukagångsväf.....	25: —
26.	En kudde med tvistsöm.....	25: —
27.	En sykorg med påläggssöm.....	23: —
28.	En linneduk med bård af opphemtaväf.....	22: —
29.	En skyddsduk med silkesbroderi.....	20: —
30.	Ett täck af opphemtaväf.....	19: —
31.	En skyddsduk med opphemtasöm, skånst mönster...	18: 75.
32.	En halsduk af skånska spetsar.....	18: —
33.	En lampmatta med silkesbroderi.....	16: 25.
34.	En linneduk med bård af opphemtaväf.....	15: —
35.	En sypåse med silkesbroderi i krabbasöm.....	15: —

Transport 1,681: 25.

		Transport 1,681: 25.
36.	En sykorg med tvistsöm	14: 75.
37.	En sykorg " "	13: 75.
38.	En näsduksömmare med silkesbroderi, dalmotiv.....	13: 75.
39.	En sypåse med silkesbroderi, norskt mönster	13: —
40.	" " " " dalmönster.....	13: —
41.	Krage och manschetter med silkesbroderi och skånska spetsar.....	12: 50.
42.	Krage och manschetter med silkesbroderi och skånska spetsar	12: 50.
43.	En skyddsduk med skånska nätspetsar.....	11: 25.
44.	En nåldyna med silkesbroderi	10: 50.
45.	En lampmatta med " grekiskt mönster	10: 50.
46.	En halsduk med skånska spetsar	10: 50.
47.	Ett förkläde med delsbosöm och spetsar.....	10: 50.
48.	En nåldyna med silkesbroderi, norskt mönster.....	10: 50.
49.	Sex servietter med sydd opphemtabård.....	10: —
50.	En linneduk med opphentasöm	10: —
51.	En rullgardin med opphemptaväf.....	9: 75.
52.	Ett förkläde af leksandsväf.....	9: 25.
53.	En näsduk med skånska spetsar	9: —
54.	" " " " "	8: 75.
55.	" " " " "	8: 75.
56.	En skyddsduk med korssöm, renaissancemönster	8: 50.
57.	" " med skånska nätspetsar.....	8: 25.
58.	Sex servietter med sydd opphemtabård.....	8: —
59.	En näsduk med skånska spetsar	8: —
60.	En dalväska, Rättviksmönster	8: —
61.	Två handdukar med sydda bårder och flätade fransar	7: 80.
62.	En näsduk med skånska spetsar	7: 75.
63.	En dalväska, Gagnefsmönster	7: 50.
64.	En brickduk, broderad, sevres mönstret.....	7: 50.
65.	Ett förkläde af Bodaväf.....	5: 75.
66.	En sykorg, monterad med frans.....	5: 75.
67.	" " " " "	5: 75.
68.	Ett förkläde med spets, skånsk väfnad	5: 75.
69.	" " " " "	5: 50.
70.	" " " " "	5: 50.
71.	En brickduk, broderad, majolika mönstret	5: 25.
72.	En handduk med väfd bård och flätad frans.....	5: —

 Kronor 2,019: 30